

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 129/21
Luksemburgā, 2021. gada 15. jūlijā

Spriedums lietā C-848/19
Vācija/Polija

Ikviens akts, ko Savienības iestādes pieņēmušas Savienības enerģētikas politikas jomā, likumā ir jāizvērtē, ievērojot solidaritātes principu enerģētikas jomā

Tiesa noraida apelācijas sūdzību, ko Vācija ir iesniegusi par Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru, piemērojot šo principu, tika atcelts Komisijas 2016. gada lēmums, ar ko tika grozīti nosacījumi piekļuvei gāzes vadam OPAL

Baltijas jūras gāzes vada pieslēguma līnija (turpmāk tekstā – “gāzes vads OPAL”) ir gāzes vada *Nord Stream 1* sauszemes posms rietumos, pa kuru Krievijas gāze tiek transportēta uz Eiropu, apejot tādas “tradicionālās” tranzītvalstis kā Ukraina, Polija un Slovākija. 2009. gadā Eiropas Komisija ar zināmiem nosacījumiem apstiprināja Vācijas Federālās tīklu aģentūras lēmumu par gāzes vada OPAL atbrīvojumu no Direktīvas 2003/55¹ (kura vēlāk tika aizstāta ar Direktīvu 2009/73²) noteikumiem par trešo personu piekļuvi gāzes vadu tīkliem³ un tarifu regulējumu⁴. Tā kā gāzes piegādes tirgū dominējošajam uzņēmumam *Gazprom* nekad nebija izdevies izpildīt vienu no Komisijas izvirzītajiem nosacījumiem, tas kopš 2011. gadā notikušās gāzes vada OPAL nodošanas ekspluatācijā šo gāzes vadu varēja izmantot tikai 50 % jaudas apmērā.

2016. gadā Vācijas Federālā tīklu aģentūra darīja Komisijai zināmu savu nodomu pēc tostarp *Gazprom* izteikta lūguma grozīt vairākus 2009. gadā piešķirtā atbrīvojuma noteikumus. Būtībā ar iecerēto grozījumu bija domāts padarīt iespējamu gāzes vada OPAL ekspluatāciju atbilstoši tā pilnajai jaudai ar nosacījumu, ka 50 % šīs jaudas tiek pārdoti izsolē. Ar 2016. gada 28. oktobra lēmumu Komisija šo grozījumu apstiprināja ar zināmiem nosacījumiem⁵ (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Uzskatot, ka apstrīdētais lēmums apdraud Polijas gāzes apgādes drošību, jo daļa dabasgāzes apjomu – kas līdz tam bija transportēti caur Centrāleiropas reģiona valstīm, tostarp Poliju, pa gāzes vadiem, kuri konkurē ar OPAL, – tiek novadīta uz *Nord Stream 1/OPAL* tranzīta ceļu, Polijas Republika vērsās Vispārējā tiesā ar prasību atcelt šo lēmumu. Vispārējā tiesa apmierināja šo prasību un atcēla apstrīdēto lēmumu, pamatojoties uz to, ka tajā nav ievērots LESD 194. panta 1. punktā nostiprinātais solidaritātes princips enerģētikas jomā⁶. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisijai bija jāizvērtē gāzes vada OPAL ekspluatācijas kārtības izmaiņu ietekme uz Polijas energoapgādes drošību un politiku enerģētikas jomā.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/55/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 98/30/EK atcelšanu (OV 2003, L 176, 57. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/73/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (OV 2009, L 211, 94. lpp.).

³ Direktīvas 2003/55 18. pants un Direktīvas 2009/73 32. pants.

⁴ Direktīvas 2003/55 25. panta 2.–4. punkts.

⁵ Komisijas Lēmums C(2016) 6950 *final* (2016. gada 28. oktobris), ar ko pārskata atbrīvojuma, kas saskaņā ar Direktīvu 2003/55 ir piemērots OPAL gāzes vadam attiecībā uz noteikumiem par trešo personu piekļuvi un tarifu tiesisko regulējumu, nosacījumus.

⁶ Spriedums, 2019. gada 10. septembris, Polija/Komisija (T-883/16) (skat. arī paziņojumu presei Nr. [107/19](#)).

Izskatījusi Vācijas Federatīvās Republikas iesniegto apelācijas sūdzību, Tiesa virspalātas sastāvā atstāj Vispārējās tiesas spriedumu negrozītu un spriež par solidaritātes principa enerģētikas jomā iedabu un tvērumu.

Tiesas vērtējums

Pirmām kārtām, Tiesa atgādina, ka saskaņā ar LESD 194. panta 1. punktu Savienības enerģētikas politika, dalībvalstīm savstarpēji solidarizējoties, tiecas nodrošināt enerģijas tirgus darbību un energoapgādes drošību Savienībā un veicināt energoefektivitāti un taupību, kā arī jaunu un neizsīkstošu enerģijas veidu attīstību, un veicināt enerģijas tīklu savstarpēju savienojamību.

Šajā ziņā Tiesa norāda, ka solidaritātes princips ir viens no Savienības tiesību pamatprincipiem, kurš minēts vairākās LES un LESD tiesību normās un kura konkrētā izpausme enerģētikas jomā ir rodama LESD 194. panta 1. punktā. Šis princips ir cieši saistīts ar lojālas sadarbības principu⁷, kas nosaka Savienībai un dalībvalstīm pienākumu izturēties ar savstarpēju cieņu un savstarpēji palīdzēt veikt no Līgumiem izrietošos uzdevumus. Tā kā solidaritātes princips caurstrāvo visus Savienības enerģētikas politikas mērķus, nav pamata izslēgt, ka šis princips rada saistošas tiesiskas sekas. Gluži pretēji, solidaritātes princips rada tiesības un pienākumus gan Savienībai, gan dalībvalstīm tādējādi, ka Savienībai ir solidaritātes pienākums attiecībā pret dalībvalstīm, savukārt dalībvalstīm ir pienākums solidarizēties gan savstarpēji, gan attiecībā uz Savienības kopējām interesēm.

No iepriekš minētā Tiesa secina, ka – pretēji tam, ko apgalvo Vācijas Federatīvā Republika, – ikviena akta, ko Savienības iestādes pieņēmušas Savienības enerģētikas politikas jomā, likumība ir jāizvērtē, ievērojot solidaritātes principu enerģētikas jomā, pat tad, ja skaidra atsauce uz šo principu nav rodama piemērojamajās atvasinātajās tiesībās, proti, šajā gadījumā – Direktīvā 2009/73⁸. Līdz ar to, solidaritātes principu enerģētikas jomā interpretējot kopsakarā ar lojālas sadarbības principu, ir jāsecina, ka Komisijai, saskaņā ar Direktīvu 2009/73⁹ pieņemot lēmumu par atbrīvojuma shēmas grozīšanu, ir jāizvērtē iespējamie riski gāzes apgādei dalībvalstu tirgos.

Otrām kārtām, Tiesa precizē, ka LESD 194. panta formulējums neliecina, ka solidaritātes princips enerģētikas jomā būtu piemērojams tikai LESD 222. pantā minētajos teroristu uzbrukumu vai arī dabas vai cilvēku izraisītu katastrofu gadījumos. Gluži pretēji, LESD 194. panta 1. punktā minētā solidarizēšanās ir attiecināma uz ikvienu ar Savienības politiku enerģētikas jomā saistīto rīcību.

Tādējādi Savienības iestāžu un dalībvalstu pienākums ņemt vērā solidaritātes principu enerģētikas jomā, kad tās pieņem aktus attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu, cenšoties tostarp nodrošināt Savienības energoapgādes drošību, nozīmē, ka ir jāveic gan pasākumi neatliekamības situāciju risināšanai, gan preventīvi pasākumi. Savienībai un dalībvalstīm, īstenojot savu attiecīgo kompetenci šajā jomā, ir jāizsver skartās energoapgādes intereses, cenšoties izvairīties no tādu pasākumu veikšanas, kas varētu ietekmēt iespējami skarto subjektu intereses attiecībā uz apgādes drošību, tās ekonomisko un politisko ilgtspēju, kā arī tās avotu dažādošanu, rēķinoties ar savu savstarpējo atkarību un apņemoties īstenot faktisku solidaritāti.

Līdz ar to Tiesa apstiprina, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi nevienu tiesību kļūdu, nosprieždama, ka apstrīdētais lēmums ir jāatceļ tāpēc, ka ar to ir pārkāpts solidaritātes princips enerģētikas jomā.

ATGĀDINĀJUMS. Tiesā var pārsūdzēt Vispārējās tiesas spriedumu vai rīkojumu vienīgi par tiesību jautājumiem. Pārsūdzībai nav apturošas iedarbības. Ja apelācijas sūdzība ir pieņemama un pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Ja lieta ir Tiesā izskatāmā stāvoklī, tā šajā lietā var pieņemt galīgu nolēmumu. Pretējā gadījumā tā nodod lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, kurai ir saistošs Tiesas pieņemtais nolēmums apelācijas tiesvedībā.

⁷ LES 4. panta 3. punkts.

⁸ Direktīvas 2009/73 36. panta 1. punkts.

⁹ Direktīvas 2009/73 36. pants.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106